

Do tego času bila aktivnost za meždunarodni jezik osnovana na principach utopizma, jež ždal si jedinega jezika za ves mir bez vzgleda na fakt, čto taki jezik ne može bit v nikakim pripadu rezultatem realnega razvoja jezikov živich, čto on bude vseгда tolika *vidumana*, spekulativna *konstrukcija*. Ibo jest realni fakt, čto odlišnost jezikov vsegomira jest taka, čto nemožno urobit jedinego jezika, jež bil bi vsem ludim srozumitelni, eto znači *realni*. Pozdviženija za meždunarodni jeziki izkustveni (kak volapük, esperanto, ido, novial) ne znala istorickego i naukovogo fundamenta svoji aktivnosti, ich aktivnost ne bila v suglasiju s rezultatami nauk jezikovich i tože ne priimala jezik kak prostredek socialnega charaktera, no toliko kak svobodno ustrojemu *konvenciju*, jež jest možno kak kto to žela izmjenit, pretvorit, čto možno material živich jezikov fantasticki otrazit.

Ne, *jezik ne jest svobodna konvencija*, on jest produkt socialnega naživanija mas, naciji. Etot produkt podržen zakonom vznikanija, razvoja. Straniki izkustvenich meždunarodnich jezikov priimali dalje kak aksiom svoji aktivnosti kritiku živich jezikov. Argumentovali, čto živi jeziki mnogo težki na osvojenije, da oni su nelogicki, da proletariatu, narodu, ludu jest potrebni taki jezik, jež bil bi *legki k izučeniju*.

En sia ĉ. 12-paĝa eseo Podmele klarigas, ke ne eblas tuj krei lingvon akcepteblan por la tuta mondo, ĉar la etnaj lingvoj, servendaj kiel bazo, estas tro diversaj. En la senco de marrismo tamen eblas krei zonajn lingvojn, do ekzemple unu interĝermanan, unu interromanon, unu interslavan ktp., kiuj poste laŭ lingvistikaj leĝoj konverĝos en unu hindeŭropan, kaj se la samo okazos en aliaj lingvofamilioj, rezultos unu tuthomara lingvo. Lia interslava projekto sekve estas praktika kontribuo al tiu ĉi plano. La hodiaŭaj tendencoj de lingvokreado konfirmas la teorion de zonaj lingvoj, oni trovas en interreto grupojn: *westasiaconlangs*, *eastasiaconlangs*, *germaniconlangs*, *celticonlangs*, *romanceconlangs*, *slaviconlangs*. La retrovon de la Podmele-projekto ebligis la enkomputiligo de la materialo kaj disvastigo pere de interreto. Rekonstruon de gramatiko kaj vortkreadaj principoj de Mežduslavjanski jezik faris Jan van Steenberg.

Ĝis nun estis aktiveco por internacia lingvo organizita sur principoj de utopismo, kiu deziris unu lingvon por la tuta mondo sen rigardo al la fakto, ke tia lingvo povas en neniuj kazo rezultoj el reala evoluo de vivaj lingvoj, ke ĝi estos ĉiam nur *elpensita*, spekulativa *konstruaĵo*. Ĉar reala estas la fakto, ke diferenco de tutmondaj lingvoj estas tia, ke ne eblas fari unu lingvon, kiu estus por ĉiuj homoj komprenebla, tio signifas *reala*. Movadoj por internaciaj artefaritaj lingvoj (kiel Volapük, Esperanto, Ido, Novial) ne konis historian kaj sciencan fundamenton de sia aktiveco, ilia aktiveco ne estis en akordo kun rezultoj de lingvosciencoj kaj ankaŭ ne akceptis lingvon kiel rimedon kun socia karaktero, sed nur kiel libere konstruitan *konvencion*, kiun eblas laŭplaĉe ŝanĝi, transformi, ke eblas la materialon de vivaj lingvoj esprimi fantazie. Ne, *lingvo ne estas libera konvencio*, ĝi estas produkto de socia uzado de amasoj, de nacio. Tiu produkto estas subtenata per leĝo de deveno, de evoluo. Favorantoj de artefaritaj internaciaj lingvoj akceptadis poste kiel aksiomon de sia aktiveco kritikon de vivaj lingvoj. Ili argumentis, ke vivaj lingvoj estas tre malfacilaj por alproprigo, ke ili estas nelogikaj, ke por proletaro, nacio, popolo bezonatas tia lingvo, kiu estus *facile lernebla*.